

Kerkenplan 2025

Parochie Marta en Maria

Gemeente Aalter

Het kerkenbeleidsplan toont de toekomstvisie van alle parochiekerken in een gemeente Aalter. Het plan biedt een doordachte en gedragen langetermijnvisie voor de kerken, afgestemd op de lokale noden en opportuniteiten en rekening houdend met erfgoed en financiële haalbaarheid. Het plan is ook nodig om bepaalde Vlaamse erfgoedsubsidies te kunnen vragen. Het is geldig gedurende de lopende legislatuur (2025-2031)

In de conceptnota *Een toekomst voor de Vlaamse parochiekerk* van 24 juni 2011 legde toenmalig minister Geert Bourgeois hiervoor de basis. Het kader is het erediensdecreet van 10 november 2022. De visie is dat een sterk onderbouwd en gedragen kerkenbeleidsplan de vertrekbasis vormt voor de zoektocht naar een goede invulling van onze kerkgebouwen in een tijd dat er minder kerkgangers zijn, maar soms ook nieuwe noden zich stellen. De burgerlijke overheid is soms de eigenaar van een parochiekerk, en staat mee in voor de financiering ervan. Een heldere strategische visie is dus een must.

In dit plan vinden we:

- een beschrijving van de betrokken kerken, met hun cultuurhistorische waarde, hun beschermingsstatuut en hun bouwfysische toestand
- informatie over de eigendomstoestand¹
- de situering van elke kerk in haar ruimtelijke omgeving
- een beschrijving van het actuele gebruik en de actuele functie van de betrokken kerken
- een onderbouwde visie op het toekomstige gebruik en de toekomstige functie van de betrokken kerken, inclusief een plan van aanpak over de wijze waarop de toekomstige invulling (exclusief behoud voor de eredienst, valorisatie, medegebruik, neven- en herbestemming) kan worden gerealiseerd.

Op vraag van het gemeentebestuur willen wij alle kerken open houden. Er is geen enkele kerkfabriek die daar op vandaag anders tegenaan kijkt. Zo lang er een dragende groep vrijwilligers is, willen wij alle kerken open houden (ook te lezen als letterlijk alle dagen alle kerkdeuren open voor bezoekers) als kerkgebouw.

---

¹ De eigendomstitel wordt eerder op mondelinge traditie doorgegeven, dan wel op basis van juridische bewijsplaatsen.

Aalter-Brug – Sint-Godelieve	6
Aalter – Sint-Cornelius	11
Bellem – O.-L.-V.- Geboorte	17
Lotenhulle – Heilig Kruisverheffing	20
Knesselare – Sint-Willibrordus	23
Poeke – Sint-Lambertus	28
Sint-Maria-Aalter – O.-L.-V.- Hulp der Christenen	33
Ursel – Sint-Medardus	36

Aalter-Brug – Sint-Godelieve

Inventaris van de kerk, opgemaakt door het CRKC

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

<i>Type</i>	Parochiekerk
<i>Plaats</i>	Aalter Sint-Godelievestraat z/n
<i>Eigenaar</i>	Kerkfabriek Sint-Godelieve
<i>Eigendomstitel</i>	Kerkfabriek Sint-Godelieve Kerkfabriek Sint-Cornelius (akte van schenking van grond voor notaris Goeminne op 23/2/1938 door Wwe René Bockaert-Matthys, en op dezelfde datum aankoop jegens E.P. Jozef Bockaert, missionaris in Belgisch Congo.) Akte van eigendomsoverdracht aan de kerkfabriek Sint-Godelieve voor notaris Jean Goeminne op datum van 27 februari 1961.
<i>Stijl</i>	Neotraditioneel
<i>Kerktype</i>	Zaalkerk

<i>Torentype</i>	Geveltoren
<i>Historiek</i>	Modernistisch met traditionele elementen, typische stijlrichting gepropageerd door de Sint Lucasscholen in Gent in de jaren 30. Gebouwd in 1938. Na zware beschadigingen aan de toren in september 1944, hersteld omstreeks 1965. Vanaf december 1938 in dienst als hulpkerk, met een eigen kapelaan, van de Sint-Corneliusparochie in Aalter en na publicatie van het KB van 23 september 1950 als parochiekerk van de Sint-Godelieveparochie Aalter-Brug.
<i>Beschermd monument</i>	Niet beschermd
<i>Beschermd dorpsgezicht</i>	Neen
<i>Gebruiker</i>	Parochie Sint-Godelieve Aalter-Brug
<i>Architect</i>	August Cocquyt

Bijzondere betekenis

- Christoffelgilde met de jaarlijkse autowijding sinds 1956
- Gezien het historisch aspect, september 1944, wordt de kerk ook gebruikt voor de gemeentelijke herdenkingsplechtigheden voor de gesneuvelde Poolse bevrijders.

Plaats in het maatschappelijk leven (2024)

<i>Overlijdens</i>	Aantal kerkelijke uitvaarten: 5
<i>Geboorten</i>	Aantal doopsels: 2
<i>Huwelijken</i>	kerkelijke huwelijken: 0
<i>Varia</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De plaatselijke afdeling van de Taborschool gebruikt deze kerk voor schoolvieringen.

- Naast de katholieke eredienst wordt de kerk gebruikt voor tentoonstellingen en concerten (Kermisconcert Klassiek AB – Kleinkunstavond feestcomité Aalter-Brug – Voordrachten en tentoonstellingen Cultureel ...)
- De jaarlijkse kermis is gelinkt aan de feestdag van de patroonheilige van de parochie, Sint-Godelieve. Jaarlijks op de zondag na 6 juli.
- Immaterieel cultuurhistorisch erfgoed: de jaarlijkse autowijding, sinds 1956. Elk jaar op de voorlaatste zondag van de maand juni. De wijding vindt plaats aan de kerk met de Christoffelverering in de kerk.
- De kerk is dagelijks open en toegankelijk van 9.00 u tot 18.00 u.
- Op onregelmatige tijdstippen wordt de kerk gebruikt door het Gemengd Koor Amabile voor hun repetities.
- Jaarlijks bouwt een groep vrijwilligers een mooie kerststal op. Er wordt steeds gestreefd naar een sfeerschepping tussen de periode van Kerstmis tot aan Driekoningen.
- Tijdens de bevrijdingsdagen in september 1944 nam de kerk een centrale plaats in de verdedigingsgordel van de Duitse bezetter als uitkijkpost naar de overzijde van het kanaal Gent-Oostende. Hierbij werd ze zwaar beschadigd door beschietingen van de Poolse artillerie. Bij herdenkingsdiensten voor de gesneuvelde Poolse bevrijders wordt een gebedsdienst gehouden in deze kerk.
- De sacristie kan gebruikt worden als vergaderlokaal.
- De kerk wordt gebruikt door de plaatselijke toneelvereniging 'De Ware Vrienden' voor hun voorstellingen.

Bouwfysische toestand

De kerk bevindt zich in een goede bouwfysische toestand. Hiervoor wordt verwezen naar het verslag van Monumentenwacht. De kerkfabriek is hierbij aangesloten en er is op geregelde tijdstippen een inspectie door deze dienst.

Bij de heraanleg van het kerkplein in 2006 werd door middel van een hellend vlak de toegang van de kerk toegankelijk gemaakt voor rolstoelgebruikers.

In het verslag van monumentenwacht worden maar een paar aandachtspunten aangekaart. Onderhoudsschilderwerk dient ingeplant te worden voor de klokkenstoel. Hiermee moet degradatie en oxidatie van het metaal voorkomen worden.

In het torengewelf is betonrot aangepakt en hersteld.

De binnenruimte van de kerk bestaat uit 1 grote ruimte zonder pilaren. De bouw van de kerk laat toe dat er een opsplitsing van de ruimte zou kunnen gebeuren door compartimentering ter hoogte van de 4 dragende steunstructuren. Probleem is hierbij dat de verwarming gebeurt door warme lucht waarbij de koude lucht wordt weggezogen langs 2 grote roosters in de vloer, opgewarmd wordt om dan achteraan in de kerk geblazen te worden. Dit geeft het voordeel dat de kerk vrij snel kan verwarmd worden maar dat compartimentering met dit systeem niet mogelijk is omdat er delen van de verwarming zouden worden afgesloten.

Er zijn 2 sacristieën naast het koor. De ene wordt gebruikt als sacristie, winterkapel en vergaderzaaltje, de andere (zijsacristie genaamd) wordt gebruikt als bergplaats en werkruimte voor de bloemenschikkers en decorateurs.

In de zijsacristie is er 1 toilet ter beschikking.

Omgevingsfactoren

De kerk is centraal gelegen in een volwaardige dorpskern met een variatie van rijwoningen, sociale woningen, bejaardenwoningen en een beperkt aantal handelszaken. Tussen de kerk en het nabij gelegen gemeentelijk ontmoetingscentrum ligt er een ruime parking.

Onder de noemer 'De Weverij' wordt in de onmiddellijke buurt van het kerkgebouw een volledig nieuwe wijk aangelegd op een oud fabrieksterrein. Deze site wordt onderverdeeld in 4 verschillende zones: wonen aan het water, wonen aan het plein, wonen in het park en wonen met zorg. Het bestaande kerkplein wordt uitgebreid en maakt zo, samen met de vele voetgangers- en fietsverbindingen, een zichtbare link met de huidige dorpskern. Aan dit plein is plaats voor kleinschalige handel- en horecavoorzieningen.

De kerk is ook gelegen in de onmiddellijke nabijheid van de scholen.

Beschrijving van het actueel gebruik eredienst

A. Systematisch gebruik

	9:00	9:30	10:00	10:30	11:00	11:30	12:00	12:30	13:00	13:30	14:00	14:30	15:00	15:30	16:00	16:30	17:00	17:30	18:00	18:30	19:00	19:30	20:00	20:30	21:00	
maandag																										
dinsdag																										
woensdag																										
donderdag																										
vrijdag																										
zaterdag																										
zondag																										

	Eredienst op wekelijkse basis
	Medegebruik op wekelijkse basis
	
	Dagelijks open van 9.00 u tot 18.00 u

- Dagelijks open van 9.00 u tot 18.00 u.
- Begrafenissen en uitvaartdiensten.
- Huwelijksvieringen.
- Doopselvieringen.
- Kermisdienst op de kermismaandag in juli.
- Schoolvieringen van de Taborschool, afdeling Aalter-Brug.
- Gebedsvieringen diverse verenigingen, Samana, OKRA,...

B. Valorisatie

- Kermisconcert AB : organisatie Cultureel en Feestcomité
- Kleinkunstavond : organisatie Feestcomité
- Tentoonstelling door Cultureel
- Voordrachten door Cultureel
- Toneelvoorstelling door de Koninklijke toneelvereniging 'De Ware Vrienden'
- Tentoonstelling fotoclub Meetjesland
- Concert Fanfare Lotenhulle
-

A. *Medegebruik*

/

B. *Nevenbestemming*

- **Multifunctioneel gebruik:** /
- **Gedeeld gebruik:** /

C. *Herbestemming*

Aalter – Sint-Cornelius

Inventaris van de kerk, opgemaakt door het CRKC

<i>Type</i>	Parochiekerk
<i>Plaats</i>	Aalter, Brevierweg 1
<i>Eigenaar</i>	Kerkfabriek Sint-Cornelius
<i>Eigendomstitel</i>	Kerkfabriek Sint-Cornelius
<i>Stijl</i>	Neogotiek
<i>Kerktype</i>	Onbepaald
<i>Torentype</i>	Vierkante okseltoren, deels ingebouwd
<i>Historiek</i>	<p>Laatgotische parochiekerk met uitbreiding in aangepaste stijl.</p> <p>Het ontstaan van de kerksite gaat terug tot de Karolingische tijd. In de 9^e eeuw stond er vermoedelijk een houten domaniaal kerkje, gewijd aan Sint-Denijs, een populaire Karolingische heilige. Vandaag is hier geen spoor meer van terug te vinden.</p> <p>De zuidelijke transeptgevel uit veldsteen is vermoedelijk het oudste gedeelte van de huidige kerk. Deze gevel stamt uit de 12^e of 13^e eeuw en was waarschijnlijk deel van een romaanse of vroeggotische kruiskerk.</p> <p>Omstreeks 1500 werd deze kerk verbouwd en uitgebreid tot een laatgotische hallenkerk, karakteristiek voor het graafschap Vlaanderen. In de 40 daaropvolgende jaren werd ook het koorgedeelte, de Onze-Lieve-Vrouwebeuk (noord) en de Sint-Corneliusbeuk (zuid) toegevoegd.</p> <p>Tijdens de beeldenstorm bleef de kerk grotendeels gespaard, maar in 1590 werd ze verwoest door Hollandse vrijbuiters. Het herstel verliep zeer moeizaam in de</p>

zeventiende eeuw. In 1655 werd een nieuwe toren afgewerkt; doch in 1694 en 1696 beschadigden de Franse veroveraars de kerk tot tweemaal toe. In 1783 werd de O.L.V.-beuk weer in zijn vroegere vorm herbouwd, en bracht men waarschijnlijk de drie beuken onder één groot zadeldak.

Tijdens de Franse revolutie werd de kerk in 1798 gesloten, werd het kruis van de toren gehaald en werd de klok weggehaald.

Het gebouw bleef daarna een eeuw lang ongewijzigd, tot zich in het begin van de twintigste eeuw een noodzakelijke uitbreiding opdrong. Hiervoor deed men een beroep op architect Jules Goethals uit Aalst, bekend voor het ontwerpen van verscheidene bouwprojecten in neogotische stijl. Als gevolg hiervan veranderde het uitzicht van de kerk drastisch tussen 1903 en 1907: de torenspits werd verhoogd tot ongeveer 65 m, het schip werd verlengd, de dwarsbeuk en de koorpartij kregen een laatgotisch uitzicht en de zijbeuken werden voorzien van dwarsgeplaatste schilddaken. In 1906 werd het kerkhof, dat rond de kerk lag, verplaatst. In de noordelijke buitenmuur zijn enkele grafzerken ingemetseld afkomstig van het voormalige kerkhof, o.m. van de familie De Vulder en een grafzerk van de familie Hyde die beide eigenaars waren van Nobelstede. Een andere grafsteen is die van Franciscus Van der Veken, onderpastoor in Aalter, die overleed als gevolg van zijn toewijding tijdens de cholera-epidemie van 1847.

Elf jaar na de restauratie door Jules Goethals, op 18 oktober 1918, bliezen de Duitse wegtrekkende troepen de bovenste torengeleringen op. Hierbij liep de kerk zware schade op. Bij de herstelling (in de periode 1921-1923) heeft men zich gehouden aan de plannen van 1902.

Ook bij latere restauraties (1971, 1992 en 1999) bleef men zich baseren op de plannen van 1902.

De benedenkerk is, ondanks de aanwezigheid van heel wat houtwerk, heel licht dankzij de niet-figuratieve glasramen. De koren tellen twaalf grote figuratieve glasramen, opgericht tussen 1904 en 1938, waarvan er tien vervaardigd werden door Gust Ladon, gespecialiseerd in neogotische kunst.

Het kerkinterieur werd in het begin van de twintigste eeuw grondig van uitzicht veranderd door architect Goethals. Er zijn evenwel nog mooie stukken van voordien integraal bewaard gebleven.

Van het oude orgel, gebouwd in 1754 door Pieter van Peteghem, blijft alleen nog de kast en een klein gedeelte van het pijpwerk bewaard. In de kast is het wapenschild van het geslacht de Rubempré, gecombineerd met dat van het geslacht de Merode, ingewerkt.

Beide zijbeuken bevatten vier biechtstoelen in rococostijl van 1761 en 1841. Zij werden gemaakt door Ludovicus Jacobus Drayers en Augustin en Petrus Vuylsteke. In de medaillons van de biechtstoelen staan de borstbeelden van Koning David, Maria-Magdalena en de apostel Petrus.

Het O.L.V.-altaar werd geplaatst in 1907. Het retabel vertoont links de boodschap van de engel aan Maria en rechts de opdracht van Jezus in de tempel.

Bij de biechtstoelen staat een merkwaardig gepolychromeerde Piëta uit de achttiende eeuw. Het is een kopie van de Piëta uit de O.L.V.-kapel in Schreiboorn (Gent).

Het hoofdaltaar dateert van 1909. In het koor hangen twee sierlijke grafstenen. De oudste is ter nagedachtenis van pastoor Petrus-Albert De Roo en zijn familie. De andere is de grafsteen van pastoor Johannes De Langhe.

De fraaie lambrisering in rococo dateert uit de late 18^e eeuw.

De communiebank werd geplaatst in 1907 en is versierd met 7 medaillons.

De twee koperen kandelaars in het koor werden in 1673 geschonken door de raadspensionaris Van de Vyvere uit Gent.

Bij het begin van de trapleuning van de preekstoel staan de gesneden beelden van de apostelen Petrus en Paulus. Op de kuip prijken de beelden van de vier evangelisten en zijn vijf taferelen uitgebeeld. De preekstoel dateert van 1906.

Veertien staties van de kruisweg zijn ingewerkt in de neogotische lambrisering van de zijbeuken. De taferelen werden in 1932 geschilderd op koperplaat door René De Cramer.

Het doopvont dateert van de 18e eeuw en is gebouwd in veelkleurig marmer, bedekt met een koperen deksel.

Beelden van de twaalf apostelen, verspreid opgesteld over de middenbeuk, stammen uit de 17e eeuw. Gemaakt uit Bourgondische zandsteen, werden ze in 2008 aan de kerk geschonken.

De kerktoeren telt drie klokken, daterend van 1938 en 1953.

Wanneer de bekende verering van Sint-Cornelius een aanvang nam in Aalter is niet precies geweten. Zeker is dat de volkse devotie in de 15^e eeuw in volle bloei was. Een eerste expliciete vermelding hierover is terug te vinden in 1496.

Een verguld houten borstbeeld van Sint-Cornelius, aangekocht te Gent in 1603, stond tot in 1903 op het Sint-Corneliusaltaar.

Langsheen de zuidelijke kerkmuur bevindt zich de gildebank van de Sint-Corneliusgilde, samengesteld uit een oude barokke communiebank, vervaardigd tussen 1722 en 1725.

Vier gebeeldhouwde taferelen uit het leven van Sint-Cornelius werden pas in 1938 rondom de kerk geplaatst.

In totaal werden een 250-tal objecten van het kerkgebouw opgenomen in het erfgoedregister van de Vlaamse Overheid.

Beschermde monument KB 12/1/1977 – BS 18/2/1977

Beschermde dorpsgezicht KB 12/1/1977 – BS 18/2/1977

Gebruiker Parochie Marta en Maria Aalter

Architect Jules Goethals (1855-1918)

Bijzondere betekenis

- De Sint-Corneliusverering met ommegang en Sint-Corneliusgilde.
- Jaarlijkse herdenkingsplechtigheid voor de gesneuvelden van de eerste en tweede wereldoorlog.
- Jaarmissen voor de overledenen van een aantal bedrijven in de gemeente.

Plaats in het maatschappelijk leven

Overlijdens Aantal overlijdens in de Parochie Marta en Maria: 300 à 320, waarvan 100 à 130 kerkelijke begrafenis, waaronder 40 à 50 in de Sint-Corneliuskerk

<i>Geboorten</i>	Aantal geboorten in de Parochie Marta en Maria: 200 à 240, waarvan 70 à 90 doopselvieringen
<i>Huwelijken</i>	Aantal huwelijken: ongeveer 90 à 110, waarvan 10 à 20 kerkelijke plechtigheden
<i>Varia</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het gemeentebestuur houdt er 2 keer per jaar het Te Deum, n.a.v. de Nationale feestdag en Koningsdag. ▪ Er vinden wekelijks orgellessen plaats i.s.m. de Academie. ▪ Deze kerk staat dagelijks open (9.00 u. tot 18.00 u.) en wordt veel bezocht door mensen die stilte zoeken, bezinning en gebed. ▪ Er worden concerten gegeven. ▪ Er is een camera opgesteld die de bewoners van het woon-en zorgcentrum en de assistentiewoningen de mogelijkheid biedt om de zondagse missen en begrafenissen te volgen op hun TV-scherm vanop de kamer. ▪ Zowel de basisschool als de middelbare school komen regelmatig naar de kerk, ook voor kerkelijke diensten. ▪ Jaarlijkse viering van de wapenstilstand ▪ Ommegang en Sint Corneliusviering de eerste zondag na 16 september (kermiszonntag). ▪ Tentoonstellingen worden gehouden in kerk en toren. ▪ Bezoeken ook mogelijk tijdens open monumentendag. ▪ Jaarlijkse opbouw van de kerststal voor de periode van vóór Kerstmis tot aan Driekoningen.

Bouwfysische toestand

De kerk is al eens volledig gerestaureerd, zowel binnen als buiten.

Als uitgevoerde buitenwerken zijn te vermelden: het herstellen van daken, gevels en toren (ca € 800.000), het heraanleggen van het kerkplein (ca € 440.000) en het plaatsen van een nieuwe buitenverlichting van de kerk (ca € 33.000). Er dringt zich nog een restauratie van de natuurstenen van de toren op. Die is voorzien in 2025 (ca € 380.000).

Als uitgevoerde binnenwerken zijn te vermelden: het vernieuwen van de trappen in de kerktoren, het aanpassen van het sanitair, het plaatsen van een nieuwe Cv-ketel, het schilderen van binnenmuren en beelden en het herstellen van de piëta's.

Er is permanent cameratoezicht in de kerk.

Omgevingsfactoren

- De kerkgebouwen maken deel uit van het beschermd dorpsgezicht vanaf de Knokkebaan en de Corneliusparking (KB 12/1/1977 – BS 18/2/1977)
- De kerk is zeer centraal gelegen in het centrum van Aalter: tussen het marktplein en de ruime Sint-Corneliusparking. Woensdag is de wekelijkse marktdag en op zaterdag is er een boerenmarkt.

- Het kerkplein en de markt zijn afgesloten door een hekwerk dat, na onderzoekwerk en een afgietsel van het vroeger hekwerk, volledig werd nagemaakt door de kunstschilder Omer Loontjes in de gemeentelijke smidse.
- Dit hekwerk sluit nauw aan bij de historische kiosk waar regelmatig tijdens de zomer concerten worden gespeeld na de zondagsmis.
- Het druk bezochte marktplein is omgeven door vele eethuizen en café's.
- In 2014 werd het kerkplein heraangelegd en verkeersarm gemaakt.
- In de onmiddellijke omgeving zijn drie grote parkeerterreinen aanwezig (Sint-Cornelius, Aard en De Warandje).
- Het woon- en zorgcentrum "Veilige Have" is gelegen op nog geen 100 meter van de kerk. Vanuit hun verblijf kijken de bewoners naar de parking en het kerkgebouwen.
- Buslijnen naar Ruiselede, Tielt, Deinze, Eeklo en Maldegem hebben allen stopplaatsen in het centrum van Aalter.
- Het station van Aalter is gelegen op 1000 m van de kerk.
- Het parochiaal ontmoetingscentrum "PAX" (op 100 m van de kerk) biedt mogelijkheden aan jongeren en ouderen om samen te komen, te vergaderen, af te spreken, te biljarten, kaarten of wat te drinken.
- Door een gepaste sfeerverlichting zijn kerk en toren 's avonds zeer goed zichtbaar vanaf de autosnelweg E40 en vanop de expresweg N44 naar Maldegem-Knokke.
- De feestelijke, sfeervolle voetpadverlichting rondom de kerk wordt sterk gewaardeerd en verhoogt het veiligheidsgevoel bij de talloze passanten op de weg tussen markt en parking.
- Het monument van de gesneuvelden bevindt zich vlak tegenover de noordelijke kerkingang. Het dateert van 1919 en werd gerenoveerd in 2014.

Beschrijving van het actueel gebruik eredienst

A. Systematisch gebruik

	9:00	9:30	10:00	10:30	11:00	11:30	12:00	12:30	13:00	13:30	14:00	14:30	15:00	15:30	16:00	16:30	17:00	17:30	18:00	18:30	19:00	19:30	20:00	20:30	21:00
maandag	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
dinsdag	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
woensdag	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
donderdag	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
vrijdag	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■					
zaterdag	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
zondag	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						

■	Eredienst op wekelijkse basis
■	Wekelijkse lessen Academie voor Muziek, Woord en Dans (lessen orgel)
■	Eredienst op tweewekelijkse basis
■	Dagelijks open van 9.00 u. tot 18.00 u.

- Begin en einde schooljaar, met Kerstmis, Lichtmis en Pasen zijn er schoolvieringen.
- Jaarlijkse viering n.a.v. wapenstilstand (11 novemberviering).
- Wekelijks is er op zondag een eucharistieviering om 10.00 u (bijgewoond door 200-300 personen).
- Gebedsviering van de Sint-Corneliusgilde.
- Begravenissen en uitvaartdiensten.
- Huwelijksvieringen.

- Doopselvieringen.
- Kermisdienst en ommegang voor Sint Cornelius.
- Eerste en Plechtige communie met Vormsel (op verschillende momenten)
- Schoolvieringen.
- Dagelijks en frequent bezoek tijdens openingsuren (open van 9.00 u tot 18.00 u).
- Vieringen tijdens de Goede Week.

B. Valorisatie:

- Tijdens het schooljaar worden wekelijks in de kerk orgellessen gegeven, verzorgd door de Academie voor Muziek, Woord en Dans van de Gemeente Aalter.
- Verschillende jaarlijkse muziek- en koorconcerten.
- Tentoonstellingen.
- Rondleidingen n.a.v. open monumentendag, open kerkendag en andere.
- Rondleidingen voor scholen in het kader van erfgoedprojecten.
- De kerk is tijdens de daguren permanent toegankelijk voor toeristische ontsluiting.

C. Medegebruik

/

D. Nevenbestemming

a. Multifunctioneel gebruik: /

- b. Gedeeld gebruik:** De gemeentelijke Academie voor Muziek, Woord en Dans geeft jaarlijks een aantal concerten en organiseert er een deel van de (eind-)examens. Ze gebruikt het orgel ook voor orgellessen. Daarnaast vinden jaarlijks op aanvraag enkele concerten van muziekbands plaats.

E. Herbestemming

/

Bellem – O.-L.-V.- Geboorte

Inventaris van de kerk, opgemaakt door het CRKC

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

<i>Type</i>	Parochiekerk
<i>Plaats</i>	Aalter (Bellem) Bellemdorpweg z/n
<i>Eigenaar</i>	Kerkfabriek O.-L.-V.- Geboorte
<i>Eigendomstitel</i>	Kerkfabriek O.-L.-V.- Geboorte
<i>Stijl</i>	Neogotiek
<i>Kerktype</i>	Hallenkerk
<i>Torentype</i>	Geveltoren
<i>Historiek</i>	Halfweg de zestiende eeuw werd het oorspronkelijke kerkje vergroot. Tijdens de godsdiensttroebelen, eind zestiende eeuw, werd de kerk gesloten en raakte in verval. Van 1750 tot 1753 werden grote werken aan de kerk uitgevoerd. Grote uitbreidingen gebeurden aan de kerk in 1847 en 1872. In september 1944 werd de kerk in brand gestoken door vluchtende Duitse soldaten. Het gebouw brandde volledig uit. Pas in 1950 werd de volledig vernieuwde neogotische kerk heropend.
<i>Beschermd monument</i>	Niet beschermd
<i>Beschermd dorpsgezicht</i>	KB 24/9/1996 – BS 28/11/1996
<i>Gebruiker</i>	Parochie Onze-Lieve-Vrouw Geboorte Bellem

Architect Adrien Bressers (1897-1986)

Bijzondere betekenis

Plaats in het maatschappelijk leven (2018)

<i>Overlijdens</i>	Aantal overlijdens: 11 – Aantal kerkelijke uitvaarten: 6
<i>Geboorten</i>	Aantal geboorten: 22 – Aantal doopsels: 17
<i>Huwelijken</i>	Aantal huwelijken: 5 – Aantal kerkelijke huwelijken: 2
<i>Varia</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jaarlijks kerstconcert door het gemengd koor Amabile. ▪ Deze kerk is dagelijks open van 8.30 u tot 18.00 u tussen 1 november en 31 maart en van 8:30 u tot 20:00 u tussen 1 april en 31 oktober. Ze is vrij te bezoeken door mensen die stilte zoeken, bezinning en gebed. ▪ Jaarlijkse opbouw van de kerststal voor Kerstmis en Driekoningen. ▪ De basisschool gebruikt deze kerk voor schoolvieringen. ▪ OKRA gebruikt deze kerk voor kerkelijke diensten ▪ Wekelijks op maandagavond om 19:30 u samenkomst van de groep "christelijke meditatie". ▪ Viering Eerste Communie en Vormsel. ▪ Vieringen op OLH Hemelvaart en Kerstmis ▪ Jaarlijkse ommegang in september: 15 kapelletjes met "Statiën van de Heilige Rozenkrans".

Bouwfysische toestand

De kerk is volledig gerestaureerd zowel binnen (in 2009) als buiten (in 2005). Jaarlijks gebeuren er nog onderhoudswerken en worden de rapporten van monumentenwacht nauwkeurig opgevolgd.

Omgevingsfactoren

- De kerk is gelegen in een landelijke dorpskern van de gemeente Aalter en is bepalend voor het dorpsgezicht van deze dorpskern.
- Rond de kerk is er een begraafplaats gelegen waardoor de site een baken van stilte en rust is.
- Op het kerkhof en rond de kerk staan 15 ommegangkapelletjes met de statiën van de Heilige Rozenkrans. Deze kapellen dateren van het einde van de negentiende eeuw.
- Door het landelijke karakter van het dorp is deze plaats een rustpunt voor de vele recreanten die bewust Bellem en zijn dorpsplein opzoeken voor de stilte en de rust.
- Het kerkhof en kerk zijn omgeven door hekwerk.
- Naast de kerk is het kasteeldomein "Mariahove" gelegen.
- Dagelijks zijn 's avonds de buitengevels van de kerk verlicht.
- De kerk is gelegen in de nabijheid van de scholen.
- De kerk is gelegen op +/- 300 m van het station van Bellem.
- In de onmiddellijke omgeving van de kerk is er parkeerplaats voor +/- 100 wagens
- Rond het kerkplein zijn enkele horeca zaken aanwezig.

- Tegen de gevel van de kerk hangt een herdenkingsplaat voor de gesneuvelden tijdens de wereldoorlogen.

Beschrijving van het actueel gebruik eredienst

A. Systematisch gebruik

	10:00	10:30	11:00	11:30	12:00	12:30	13:00	13:30	14:00	14:30	15:00	15:30	16:00	16:30	17:00	17:30	18:00	18:30	19:00	19:30	20:00	20:30	21:00	
maandag																								
dinsdag																								
woensdag																								
donderdag																								
vrijdag																								
zaterdag																								
zondag																								

	Eredienst op wekelijkse basis
	Medegebruik op wekelijkse basis
	
	Dagelijks open van 11.00 u tot 18.00 u

- Kermisviering in september met herdenking overledenen.
- Begrafenissen en uitvaarten
- Huwelijksvieringen
- Doopselvieringen
- Eerste communieviering met de bijhorende repetities.
- Heilig Vormselviering met bijhorende repetities.

B. Valorisatie

- Kerstconcert door het Gemengd Koor Amabile i.s.m. het Davidsfonds

C. Medegebruik

/

D. Nevenbestemming

a. Multifunctioneel gebruik: /

b. Gedeeld gebruik: / Christelijke meditatiegroep op maandagavond

E. Herbestemming

Lotenhulle – Heilig Kruisverheffing

Inventaris van de kerk, opgemaakt door het CRKC

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

<i>Type</i>	Parochiekerk
<i>Plaats</i>	Aalter (Lotenhulle) Lodorp 68
<i>Eigenaar</i>	Gemeentebestuur Aalter
<i>Eigendomstitel</i>	Gemeentebestuur Aalter
<i>Stijl</i>	Neoromaans
<i>Kerktype</i>	Basiliek
<i>Torentype</i>	Kruisingtoren
<i>Historiek</i>	<p>Het oudste gedeelte van de kerk dateert van de twaalfde eeuw. Het is gebouwd in Romaanse stijl met veldstenen die men ter plaatse vond.</p> <p>In 1679 werd de kerk voor het eerst vergroot. In 1871 werd de kerk voor de tweede maal vergroot maar de 2 eiken biechtstoelen en de preekstoel die het jaartal 1710 dragen werden bewaard.</p> <p>Na de verdere uitbreidingen in 1904 werd de kerk geschilderd door Adolf Stock. Met uitzondering van de omlijsting rond het triomfkruis verdwenen toen de neo-romaanse beschilderingen. Er is nog steeds een heel decoratieve houten zoldering.</p> <p>In 2006 werd de toren verrijkt met 2 nieuwe kerkklokken zodat er op vandaag 3 klokken in de kerktoren hangen.</p>
<i>Beschermd monument</i>	Niet beschermd
<i>Beschermd dorpsgezicht</i>	Geen

<i>Gebruiker</i>	Parochie Heilig Kruis Lotenhulle
<i>Architect</i>	August Van Assche (1826-1907) voor de werken van 1871-1872 en Jules Goethals (1855-1918) voor de werken van 1903-1904 (Restauratie van transept, koor, verhogen van de toren en toevoegen traptorentje in aangepaste stijl.)

Bijzondere betekenis

De kerk dateert uit de periode van de kruistochten en kreeg daarom de naam 'Heilig Kruis' mee:

Plaats in het maatschappelijk leven (2024)

<i>Overlijdens</i>	Aantal overlijdens: 16 – Aantal kerkelijke uitvaarten: 6
<i>Geboorten</i>	Aantal geboorten: 34 – Aantal doopsels: 4
<i>Huwelijken</i>	Aantal huwelijken: 9 – Aantal kerkelijke huwelijken: 1
<i>Varia</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Naast de katholieke wekelijkse gebedsdienst wordt de kerk gebruikt voor concerten (Fanfare Lotenhulle, ...) ▪ Deze kerk is dagelijks open van 9.00 u tot 18.00 u en wordt bezocht door mensen die stilte zoeken, bezinning en gebed. ▪ Er zijn vieringen voor de school. ▪ Jaarlijks Te Deum ▪ Dienst voor overledenen op kermismaandag ▪ 11-novemberviering ▪ Wekelijkse repetities voor het Driekerkenkoor, bij gelegenheid ook concert van het koor ▪ Viering Sint-Elooi ▪ Viering eerste communie ▪ In de periode voor Kerstmis wordt een kerststal opgebouwd die te bezoeken valt tot de feestdag van Driekoningen. ▪ De volledige inventaris is gedigitaliseerd sinds 2009 en te bezichtigen op de website.

Bouwfysische toestand

De kerk bevindt zich in een zeer goede bouwfysische toestand. Jaarlijks gebeuren de nodige onderhoudswerken en het verslag van Monumentenwacht wordt nauwkeurig opgevolgd.

Recent werd de verwarming overgeschakeld van stookolie op aardgas. De verwarmingsketel staat in de zijscristie waar ook een boiler voor warm water en een toilet voorzien is.

Er werd een beveiligingsinstallatie met cameratoezicht en bliksemafleiding geplaatst.

De kerk is toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

Omgevingsfactoren

De kerk is gelegen in een volwaardige dorpskern met een variatie aan gewone woningen, sociale woningen en bejaardenwoningen, een school en een klooster van de zusters O.-L.- V.- Presentatie. Een aantal handelszaken en de bibliotheek kleuren het dorpsleven. De vroegere pastorie werd heringericht en wordt nu gebruikt als kinderopvang en vergaderlokalen voor de kerkraad en verenigingen.

Beschrijving van het actueel gebruik eredienst

A. Systematisch gebruik

	9:00	9:30	10:00	10:30	11:00	11:30	12:00	12:30	13:00	13:30	14:00	14:30	15:00	15:30	16:00	16:30	17:00	17:30	18:00	18:30	19:00	19:30	20:00	20:30	21:00
maandag																									
dinsdag																									
woensdag																									
donderdag																									
vrijdag																									
zaterdag																									
zondag																									

	Eredienst op wekelijkse basis
	Medegebruik op wekelijkse basis
	Gebedsdienst op wekelijkse basis
	Dagelijks open van 9.00 u tot 18.00 u

B. Valorisatie

/

C. Medegebruik

Concert van de fanfare

Gebruik door het Davidsfonds (boekenvoorstelling)

Gebruik door ferm

Rondleidingen met info over de kerk door een plaatselijke gids

D. Nevenbestemming

a. Multifunctioneel gebruik: /

b. Gedeeld gebruik: /

E. Herbestemming

Knesselare – Sint-Willibrordus

Inventaris van de kerk, opgemaakt door het CRKC

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

<i>Type</i>	Parochiekerk
<i>Plaats</i>	Knesselare, De plaats
<i>Eigenaar</i>	Gemeentebestuur Aalter
<i>Eigendomstitel</i>	Gemeentebestuur Aalter
<i>Stijl</i>	Neogotiek
<i>Kerktype</i>	Basiliek
<i>Torentype</i>	Geveltoren
<i>Historiek</i>	Architectuurhistorische waarde. De eerste vermelding van een kerk in Knesselare dateert van 1171. Toen schonk de bisschop van Doornik het altaar van Knesselare, samen met dit van Zomergem, Merendree, Ursele en Gottem aan het kapittel van Doornik. Het ging hier vermoedelijk over de in de 15de eeuw verwoeste kapel op het prinsenhof, die in het bezit was van de graven van

Vlaanderen. De oudste nog resterende elementen van een vroegere kerk op deze locatie gaan terug tot de vijftiende eeuw, maar in 1790-1792 werden het schip en de toren volledig vernieuwd in klassieke stijl. Door de snelle bevolkingstoename in de 19de eeuw werden dan plannen gemaakt om een volledig nieuwe kerk te bouwen. In 1891 werd begonnen met de bouw van de huidige neogotische kerk. De plannen waren van architect J. Soete uit Roeselare. De kerk werd ingewijd in 1894. In 1940 raakten onder meer de glasramen en het koor zwaar beschadigd, maar ze werden in 1941 reeds gerestaureerd. De huidige plattegrond ontvouwt een driebeukige basale kruiskerk met ingebouwde vierkanttoren.

Artistieke waarde. Uitwendig is de kerk een imposant maar sober neogotisch bakstenen gebouw met verwerking van arduin voor plint, lijstwerk, deuromlijstingen, dekstenen en venstertraceringen. De kerk is afgewerkt met een leien zadel- en lessenaarsdak en een hoge ingesnoerde naaldspits met kruis en windhaan op de toren.

Het interieur is harmonieus en kleurrijk. De neogotische beschildering door de gebroeders Buysse dateert van 1913 en bestaat uit een beige- en bruine kleuring met imitatievoegen en medaillons met banderollen. Het meubilair werd speciaal ontworpen voor een neogotische kerk en dateert van 1894-1895. De kerk bezit een waardevol Vereecken-orgel dat recent nog volledig gerestaureerd werd.

<i>Beschermde monument</i>	KB 17/11/1996
<i>Beschermde dorpsgezicht</i>	KB 17/11/1996
<i>Gebruiker</i>	Parochie Sint Willibrordus Knesselare
<i>Architect</i>	Jules Soete (?? - ??)

Bijzondere betekenis

- Het relatief groot aantal aanwezigen in de zondagsvieringen (op zaterdagavond), uitvaarten en communievieringen, toont aan dat de kerk nog steeds een bijzondere ontmoetingsplaats is voor parochianen.
- De kerk is een waardevol geklasseerd erfgoed dat een referentie is en blijft voor de identiteit van de parochie.
- De parochie kan rekenen op een aantal inwoners die permanente zorg dragen voor hun kerk.
- In de parochie bestaat nog steeds de Gilde van het H. Sacrament

Plaats in het maatschappelijk leven (2024)

<i>Overlijdens</i>	Aantal kerkelijke uitvaarten: 30
<i>Geboorten</i>	Aantal doopsels: 14
<i>Huwelijken</i>	Aantal kerkelijke huwelijken: 3
<i>Varia</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De Kerk is dagelijks toegankelijk van 09.00 u tot 17.00 u, dit voor mensen op zoek naar bezinning, stilte en gebed. ▪ De kerk wordt regelmatig gebruikt door verenigingen en scholen voor de organisatie van tentoonstellingen of andere evenementen die bijdragen tot het maatschappelijk weefsel van de gemeente • Sinds 10.9.23 word door de organisatie "Broeiplootse" ree intussen erkende feitelijke verenieing, onder impuls van een 10-tal initiatiefnemers een nieuw evenement gehouden om de 3 m, voor .naast en in de kerk. organisatie welke tot doel heeft mensen samen te brengen in een dag vol creativiteit . kunst ,muziek en eten en drinken (dit laatste buiten de kerk) • Sinds juni 2024 heeft de kerkfabriek het toeristisch seizoen te Aalter ondersteund door een permanente tentoonstelling te houden en dit gedurende een periode van de openkerkendag (le weekend juni) tot 15.8. In 2023 had men op de openkerkendag 251 bezoekers welke het orgel welke bespeeld werd en het renovatiewerk van de zolder boven de kerk konden bewonderen . In 2024 was er een tentoonstelling waar de grote renovatiewerken aan de kerk door middel van foto's en teksten getoond werden. Tevens werden foto's getoond uit de "oude doos", waar menigeen zijn ouders of grootouders erkende. • De volledige inventaris van de kerk is gedigitaliseerd en te bezichtigen op de website
	▪

Bouwfysische toestand

De kerk is in een goed verzorgde toestand. Er is een contract met Monumentenwacht waarbij de kerk, zowel gebouw als interieur op regelmatige basis nagekeken wordt. De rapporten van monumentenwacht worden nauwkeurig opgevolgd. In 2019 werd een beheersplan opgemaakt door het architectenbureau Bressers nv.

De toren en de voorgevel van de kerk werden gerestaureerd in 2007. De resterende gevels en daken worden gerestaureerd in 2019. Daarmee staat de kerk zowel binnen als buiten in perfecte staat. Proximus plaatste in 1998 zendapparatuur in de toren. De toren en de voorgevel van de kerk werden gerestaureerd

in 2007. De resterende gevels en daken werden gerestaureerd in 2019-2022. Daarmee staat de kerk zowel binnen als buiten in perfecte staat. De windhaan op de toren werd gerestaureerd in 2024.

Het interieur van de kerk werd in 1995 volledig gerestaureerd door de firma Verbrugghe. Het religieus erfgoed werd uitgebreid met een sacramentstoren. In 1998 werden de stoelen vernieuwd (van kniel- naar zitstoelen); de helft gefinancierd door de kerkfabriek; verschillende acties brachten geld op voor 220 nieuwe stoelen.

In 2017 werd een nieuwe gasketel geplaatst (kostprijs ca €50.000). Voor de verlichting van de kerk werd overgeschakeld op ledverlichting (door firma Van Eenoo, 2018). In 2018 werd een camera geplaatst en in datzelfde jaar werd de geluidsinstallatie vernieuwd.

In 2007 werd de orgelrestauratie door firma Lapon (Diksmuide) afgewerkt (kostprijs ca € 550.000). Allerlei initiatieven van inwoners leverden ongeveer €21.300 op.

Omgevingsfactoren

- De kerk bevindt zich in het commercieel centrum van Knesselare
- Voor de kerk ligt een parking die belangrijk is voor de handelaars in het centrum
- De kerk is onderdeel van een beschermd dorpsgezicht. Dat laatste includeert ook de pastorie en de pastoretuin. Van het geheel van de pastorie en de pastoretuin is in 2019 een beheersplan opgemaakt door het architectenbureau Bressers nv. Dit beheersplan wordt bijgevoegd.
- Naast de kerk bevindt zich de toegang tot de begraafplaats die net achter de pastorie gelegen is.
- Op de Plaats is er een bushalte voor de bussen naar Eeklo, Brugge; Aalter, Maldegem, Tielt en Deinze.
- Door de verlichting van de kerk 's avonds is deze zeer goed waar te nemen vanop de expresweg naar Maldegem-Knokke.

- Voor de kerk ligt een parking die belangrijk is voor de handelaars in het centrum en nuttig voor de kerkbezoekers. In de Kerkstraat werd in 2024 op circa 100 m van de kerk een openbare parking ingericht.
- Voor de kerk ligt een parking die belangrijk is voor de handelaars in het centrum en nuttig voor de kerkbezoekers. In de Kerkstraat werd in 2024 op circa 100 m van de kerk een openbare parking ingericht.

Beschrijving van het actueel gebruik eredienst

A. Systematisch gebruik

- De kerk is alle dagen open van 09.00 uur tot 17.00 uur
- Op zaterdag is er een wekelijkse viering om 18.00 uur

B. Sporadisch gebruik

- begin en einde schooljaar + regelmatige schoolvieringen
- jaarlijkse viering n.a.v. wapenstilstand, 11 novemberviering
- wekelijks op zaterdag een eucharistieviering om 18 u
- begrafenissen en uitvaartdiensten
- huwelijksvieringen
- doopselvieringen
- kermisdienst

- Eerste en Plechtige Communie en Vormsel.
- paasvieringen: goede vrijdag kruisweg.
- De harmonie Willen is Kunnen geeft tweejaarlijks een lenteconcert in de kerk
- De harmonie Willen is Kunnen verzorgt jaarlijks een eucharistieviering in de kerk.
- De Academie voor Muziek, Woord en Dans (filiaal Knesselare) gaf reeds verschillende schoolvoorstellingen waarin leerlingen hun prestaties demonstreerden aan ouders en sympathisanten.
- Er werden diverse culturele evenementen gehouden, met als meest in het oog springende de spiegeling van de kruisweginterpretatie van Kamagurka aan de kruisweg van de kerk.
- Organist Johan Boudry brengt regelmatig (jaarlijks) een gevarieerd en verrassend programma waarin alle facetten van het prachtige Vereecken-orgel aan bod komen.
- Er zijn geregeld activiteiten in het kader van Open Kerkendag en religieus erfgoed.
- Sinds 10 september 2023 word door de organisatie "Broeiplootse", een intussen erkende feitelijke vereniging, onder impuls van een 10-tal initiatiefnemers een nieuw evenement gehouden om de 3 maanden, voor, naast en in de kerk, organisatie welke tot doel heeft mensen samen te brengen in een dag vol creativiteit, kunst, muziek en eten en drinken (dit laatste buiten de kerk)
- Sinds juni 24 heeft de kerkfabriek het toeristisch seizoen te Aalter ondersteunt door een permanente tentoonstelling te houden en dit gedurende een periode van de openkerkendag (le weekend juni) tot 15.8. In 2023 had men op de openkerkendag 251 bezoekers welke het orgel welke bespeeld werd en het renovatiewerk van de zolder boven de kerk konden bewonderen. In 2024 had een tentoonstelling plaats waar de grote renovatiewerken aan de kerk door midden van foto's en teksten getoond werden, tevens foto's getoond werden uit de "oude doos", waar menigeen zijn ouders of grootouders erkende.

C. Valorisatie

/

D. Medegebruik

/

E. Nevenbestemming

Multifunctioneel gebruik:

De kerkfabriek staat open voor zowel culturele gelegenheden als voor het verenigingsleven.

Gedeeld gebruik: /

F. Herbestemming

Poeke – Sint-Lambertus

Inventaris van de kerk, opgemaakt door het CRKC

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

<i>Type</i>	Parochiekerk
<i>Plaats</i>	Aalter (Poeke) Poekedorpstraat z/n
<i>Eigenaar</i>	Gemeentebestuur Aalter
<i>Eigendomstitel</i>	Gemeentebestuur Aalter
<i>Stijl</i>	Neoclassicisme
<i>Kerktype</i>	Pseudo-basiliek
<i>Torentype</i>	Geveltoren
<i>Historiek</i>	<p>De stichting van de parochie Poeke is te danken aan de heer van Poeke. De eerste heer van Poeke liet hier vermoedelijk in de 12de eeuw op zijn domein het eerste kerkje bouwen. Ook de barons van Poeke traden op als weldoeners voor het parochiaal leven. De parochie Poeke, ontstaan uit afsplitsing van omliggende oudere parochies was veel kleiner dan de baronie. De parochie behoorde voor 1559 tot het bisdom Doornik, en na de oprichting van de nieuwe bisdommen tot het bisdom Brugge en sinds 1801 bisdom Gent.</p> <p>De driebeukige gotische hallekerk werd in 1842 vervangen door een sober neoclassicistisch kerkje. Parochie vermoedelijk van zestiende eeuw. De kerk dateert van 1842 en verbouwd in 1903. Na beschadiging in 1918 hersteld in 1919-1920. De kerk werd zwaar beschadigd in 1940. Herstelling van het dak en het gewelf van het koor in 1940-1941. Op 14 september 1944 brandde het dak van het kerkschip en stortte het gewelf in. Herstel van het dak en het gewelf van kerkschip in 1949-1950. Wederopbouw van toren en sacristie in 1960.</p>
<i>Beschermd monument</i>	Niet beschermd

<i>Beschermd dorpsgezicht</i>	Parochiekerk Sint-Lambertus met kerkhof werd sinds 20-6-23 vastgesteld als bouwkundig erfgoed.
<i>Gebruiker</i>	Parochie Sint-Lambertus Poeke
<i>Architect</i>	Achiel de Lancker (1803-1878) werken van 1842-1844 en Hendrik Geirnaert (1860-1928) voor herstel van daken

Bijzondere betekenis

Kasteeldorp en verbonden aan het Kasteel van Poeke

Plaats in het maatschappelijk leven (2023)

<i>Overlijdens</i>	Aantal overlijdens: 8 – Aantal kerkelijke uitvaarten: 6
<i>Geboorten</i>	Aantal geboorten: ? – Aantal doopsels: 1
<i>Huwelijken</i>	Aantal huwelijken: ? – Aantal kerkelijke huwelijken: 0
<i>Varia</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De kerk is dagelijks toegankelijk voor mensen die stilte zoeken, bezinning en gebed. ▪ Kandidaat- gidsen volgen een opleiding in samenwerking met het kasteel van Poeke. Hierbij wordt een combinatie gemaakt van bezoek aan kasteel en kerk. ▪ Samen met het kasteel is er ook een ontvangst geweest van de nabestaanden van de laatste kasteelbewoners, obiits werden gerestaureerd en bij deze gelegenheid opgehangen.

Bouwfysische toestand

Er zijn een aantal aandachtspunten. Het gebouw is momenteel in redelijk goede staat, het vereist op zijn 180ste verjaardag wel constante zorg dit zo te houden.

- In 2017 werd het gebouw voorzien van een beveiligingsinstallatie met cameratoezicht, werden gootafvoeren vernieuwd en werden delen van het buitenschrijnwerk geschilderd.
- De oude verwarmingsinstallatie werd in 2022 vernieuwd
- Schilderwerken aan de goten van de toren werden in 2024 uitgevoerd.

De kerk zelf is toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Het kerkgebouw kan zonder grote kosten in maximaal 3 delen gecompartmenteerd worden voor eventuele nevenactiviteiten.

Omgevingsfactoren

Sluit aan bij het Kasteel en park (56 ha) van Poeke. De kerk is gelegen op een mooi recent (2006) heraangelegd dorpsplein met een tiental geiserfonteinen en een rustig hoekje met 2 petanquepleintjes en zitbanken. Twee tavernes op dit plein lokken vanaf de lente tot de herfst toeristen, het is overwegend in het weekend een verzamelplaats voor bv. motorrijders of oldtimerliefhebbers en vooral veel fietstoeristen die

o.a. de 'Poekebeekroute', de 'Aalterse Acht' rijden. Een aantal onder hen hebben belangstelling om ook de kerk te bezoeken, vandaar de beveiligingsinstallatie zodat deze zonder zorgen kan opengesteld worden.

Rond de kerk bevindt zich de begraafplaats en urnenveld waar de overledenen nog worden begraven. Dit is erg belangrijk voor de inwoners van Poeke.

Op een muur op het voorplein van de kerk hangen er plaquettes ter herinnering aan de vele verblijven die Guido Gezelle er doorbracht bij de familie Van Doorne met o.m. de tekst van het "Poucke"-gedicht. Niet minder dan 26 gedichten van Gezelle worden toegeschreven aan Poeke en de Van Doornes. De podcast van Arnold Hauben, over het kasteel van Poeke, geeft hier ook heel wat aandacht aan. Wandelaars brengen hierdoor vaak een kort bezoek aan de kerk.

Op dit voorplein is ook het H.-Hart-beeld herplaatst ter gelegenheid van de herinrichting van het dorpsplein.

In de onmiddellijke omgeving van de kerk is er parkeerplaats voor een honderdtal wagens.

De Lijn heeft buslijnen gedeeltelijk afgeschaft.

Op amper 2 kilometer passeert de buslijn 87, Maldegem-Deinze, met een halte in Poeke 's morgens en 's avonds in functie van schoolkinderen.

Tenslotte is er op grondgebied Poeke ook een Flexbus (voorheen belbus).

Beschrijving van het actueel gebruik erediens

A. Systematisch gebruik

	9:00	9:30	10:00	10:30	11:00	11:30	12:00	12:30	13:00	13:30	14:00	14:30	15:00	15:30	16:00	16:30	17:00	17:30	18:00	18:30	19:00	19:30	20:00	20:30	21:00
maandag																									

Toeristisch: het interieur van de kerk waarvan een paar hoogtepunten: veertiende-eeuws altaar (1373) in zwarte natuursteen afkomstig van grafsteen van Roeland 1, Jan van Poeke ea; het grafmonument 6 x 2 meter (1642) in marmer en arduin van de familie Preud'homme d'Hailly; 3 altaarschilderijen uit 1660, glasramen uit ijsglas (zeldzaam), Lovaertorgel en een aantal roerende voorwerpen die men niet in een kleine dorpskerk zou verwachten.

De kerk wordt opengesteld ter gelegenheid van Open Monumentendag.

Het gebouw kan complementair zijn voor de te beperkte plaats voor de concerten in de kasteelhall.

Er wordt ook aan gedacht of gezien het rustieke decorum van de kerkomgeving de kerk een alternatief is voor huwelijken van buiten de parochie, met het aanpalend kasteel en park dat frequent gebruikt wordt in het kader van huwelijksreportages.

Een gedeeltelijke herbestemming lijkt dus perfect mogelijk waarbij het terugverbinden van het kerkgebouw met de buurt het maatschappelijk draagvlak en de leefbaarheid van het dorp vergroot. Er wordt vanuit gegaan dat er voor de nevenbestemmingen niet wezenlijk geraakt wordt aan de binnenstructuur daar er gewerkt zou worden met tijdelijke structuren. Sommige van deze mogelijkheden zijn realiseerbaar zonder kosten, bij andere wordt gedacht aan gemakkelijk verrijdbare panelen of dergelijke, geen al te grote kosten dus. Dit om toe te laten de kerk eventueel gemakkelijk en vlug tot één geheel om te vormen indien noodzakelijk.

E. Herbestemming

Sint-Maria-Aalter – O.-L.-V.- Hulp der Christenen

Inventaris van de kerk, opgemaakt door het CRKC

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

<i>Type</i>	Parochiekerk
<i>Plaats</i>	Aalter (Sint-Maria-Aalter) Wingestraat 3
<i>Eigenaar</i>	Kerkfabriek Sint-Maria-Aalter
<i>Eigendomstitel</i>	Kerkfabriek Sint-Maria-Aalter Schenking door familie Alexandre Julien-Van Cutsem
<i>Stijl</i>	Neogotiek
<i>Kerktype</i>	Pseudo-basiliek
<i>Torentype</i>	Dakruiter
<i>Historiek</i>	<p>Op 14 augustus 1844 schonken Alexander Julien en zijn echtgenote Camille Van Cutsem aan Franciscus Van der Veken, onderpastoor in Aalter, een partij land en bos gelegen in de wijk 'aeltrehoeksken'. In totaal 1ha36a30ca met als voorwaarde dat er binnen de vier jaar een kerk op dit stuk grond gebouwd werd. (verlengd tot 7 jaar).</p> <p>De kerk werd gebouwd in 1850 en werd een volwaardige parochiekerk in 1851. Opmerkelijk zijn wel enkele schilderijen die de kerk opfleuren. Het ene, voorstellend Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand, was een gift van het Gouvernement. Het werd geschilderd door Jan Swerts in 1853. Het tweede schilderij, eveneens een afbeelding van Onze-Lieve-Vrouw kwam samen met zeven andere schilderijen die de zeven werken van barmhartigheid voorstellen. Deze kwamen uit het klooster der Alexianen in Antwerpen en waren een gift van Alexander Julien en echtgenote Camille van Cutsem. De schilderijen werden geschilderd in 1648 door Jan van Balen.</p>
<i>Beschermd monument</i>	Niet beschermd
<i>Beschermd dorpsgezicht</i>	Geen

<i>Gebruiker</i>	Parochie Onze-Lieve-Vrouw Hulp der Christenen Sint-Maria-Aalter
<i>Architect</i>	Jan Clarysse (1814-1873)

Bijzondere betekenis

/

Plaats in het maatschappelijk leven (2024)

<i>Overlijdens</i>	Aantal kerkelijke uitvaarten: 5
<i>Geboorten</i>	Aantal doopsels: 2
<i>Huwelijken</i>	Aantal kerkelijke huwelijken: 2
<i>Varia</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De Kerk is dagelijks toegankelijk van 09.00 u tot 17.00 u, dit voor mensen op zoek naar bezinning, stilte en gebed. ▪ Ter gelegenheid van Kerstmis is er een concert met kerstliederen door de schoolkinderen. ▪ Er gaan jaarlijks een paar concerten door meestal ten voordele van een goed doel. ▪ Regelmatig gebeurt een herdenking van WOI met tentoonstelling in samenwerking met de Heemkundige Kring ▪ Regelmatig gebeuren er gebedsdiensten op vrijdagavond en tweemaal per jaar een eucharistieviering op een Hoogdag die niet in het weekend valt.

Bouwfysische toestand

De kerk is in een goed verzorgde toestand. Er is een contract met Monumentenwacht waarbij de kerk, zowel gebouw als interieur op regelmatige basis nagekeken wordt.

Omgevingsfactoren

De kerk bevindt zich op een 'kruispunt' van Sint-Maria-Aalter en rond het kerkgebouw ligt een mooi verzorgd kerkhof. Voor de bezoekers van de familiegraven bestaat de kans tot stil moment in de kerk.

Tegenover de kerk is er een parking waar veel toeristen starten aan de vele uitgestippelde fiets- en wandelroutes. Het is er ook de toegangspoort naar het Bulskampveld. Ook is er een koffiehuis waar je kan genieten van een hapje en een drankje. Dit is ook voor hen een moment om een bezoek te brengen aan de kerk, wat ook gebeurt.

Beschrijving van het actueel gebruik eredienst

A. Systematisch gebruik

	9:00	9:30	10:00	10:30	11:00	11:30	12:00	12:30	13:00	13:30	14:00	14:30	15:00	15:30	16:00	16:30	17:00	18:00	18:30	19:00	19:30	20:00	20:30	21:00
maandag																								
dinsdag																								
woensdag																								
donderdag																								
vrijdag																								
zaterdag																								
zondag																								

 Dagelijks open van 9.00 u tot 17.00 u

- Af en toe is er een viering met de kinderen van de Taborschool.
- Eind augustus (kermis) gaat een eucharistieviering door met herdenking van de overleden parochianen. (augustus – augustus)
- Pasen: extra eucharistieviering voor alle leden van Okra
- Eerste communie
- Vormselviering
- Doopselvieringen
- Huwelijksvieringen
- Begrafenissen

B. Valorisatie

/

C. Medegebruik

/

D. Nevenbestemming

Multifunctioneel gebruik:

De kerkfabriek staat open voor zowel culturele gelegenheden als voor het verenigingsleven.

Gedeeld gebruik: /

E. Herbestemming

Ursel – Sint-Medardus

Inventaris van de kerk, opgemaakt door het CRKC

Type	Parochiekerk
Plaats	Ursel, Eekloseweg
Eigenaar	Gemeentebestuur Aalter
Eigendomstitel	Gemeentebestuur Aalter
Stijl	Gotiek
Kerktype	Pseudo-basiliek
Torentype	Kruisingtoren
Historiek	Architectuurhistorische waarde. De parochiekerk van Ursel staat ingeplant op een hoogterug in één van de hoeken van een, vermoedelijk tot de Frankische periode teruggaande, driehoekige dries. De eerste vermelding van een kerk dateert van 1171. Toen schonk de bisschop van Doornik het altaar van "Ursele", samen met dit van Zomergem, Merendree, Knesselare en Gottem aan het kapittel van Doornik. Nadat het dorp in 1381 vernield werd door de Gentse Witte

Kaproenen, werd de kerk wederopgebouwd in de vorm van een Latijns kruis met kruisingstoren in vroeg-gotische stijl. Doorheen de eeuwen werd de kerk steeds weer aangepast en uitgebreid.

De huidige driebeukige hallenkerk dateert voornamelijk uit de achttiende eeuw, met zijbeuken daterend van respectievelijk 1760 en 1781. Het zadeldak dateert van 1840. De westelijke travee met steunberen en de neogotische bakstenen westgevel dateren van 1865 en zijn een ontwerp van de Gentse architect Karel Bruggeman. De vervanging in 1872 van de achttiende-eeuwse vensters van de zijbeuken door neogotische spitsboogvensters met natuursteen- traceringen getuigt van de 19de-eeuwse tijdsgeest om opnieuw een homogeen gotisch ogend gebouw te realiseren.

Artistieke waarde. De artistieke waarde van het kerkgebouw ligt vooral in het deels zeventiende en achttiende-eeuwse meubilair, waaronder de rijkelijk beeldhouwde barokke preekstoel van 1667, de achttiende-eeuwse portiekaltaren, de koorlambriserings- en -banken en de drie biechtstoelen waarvan er één dateert van 1726. Het waardevolle orgel werd gebouwd in 1749 door de beroemde orgelbouwer Pieter Van Peteghem sr. Dit oorspronkelijk ballustradeorgel is een zeldzaam voorbeeld van een orgel uit de beginperiode van de stamvader van een internationaal gerenommeerde orgelmakerdynamie.

Beschermd monument

KB 20/2/2013

Beschermd dorpsgezicht

Nee

Gebruiker

Parochie Sint-Medardus

Architect

Niet gekend

Bijzondere betekenis

- De kerk is een waardevol geklasseerd erfgoed dat door zijn lange geschiedenis (eerste vermelding in twaalfde eeuw, cultuurgooederen die teruggaan tot de zeventiende eeuw) een referentie is en blijft voor de identiteit en de geschiedenis van Ursel als dorp.
- De parochie kan rekenen op een aantal inwoners die permanente zorg dragen voor hun kerk en die er eveneens voor zorgen dat de kerk elke dag toegankelijk is tussen 9:00 en 17:00.

Bouwfysische toestand

De kerk is in een goed verzorgde toestand, maar het dak is in slechte staat en restauratie ervan is noodzakelijk om te voorkomen dat het interieur van de kerk ernstige schade oploopt. Er is een contract met Monumentenwacht waarbij de kerk, zowel gebouw als interieur, op regelmatige basis nagekeken wordt. Er is in 2019 een beheersplan opgemaakt door het architectenbureau Bressers nv.

Omgevingsfactoren

De kerk bevindt zich in het centrum van het dorp Ursel. Sinds de renovatie van de dorpskern vormen de kerk, de pastorie, de autoparking aan de Eekloseweg, het parkje rondom de kerk en het autovrij dorpsplein met zijn horecazaken een mooi en gezellig geheel voor de Urselnaren. Maar ook de vele fietsers en wandelaars die het Meetjesland bezoeken houden graag halt in de dorpskern en brengen vaak ook een bezoekje aan de kerk.

Valorisatie

Huidig gebruik

Gebruik voor de eredienst

- Dopen
- Huwelijken
- Begrafenissen
- Eucharistievieringen: geen zondagsmissen, 1 x op een hoogdag?
- Andere:
Jaarlijks vinden in de kerk een aantal vieringen plaats die op initiatief van de school worden ingericht, en waarop ook de bewoners van het rusthuis worden uitgenodigd. Sommige van die bijeenkomsten zijn eucharistievieringen (met medewerking van Patrick en Ludwig).

Occasioneel profaan gebruik + ontsluiting voor bezoekers buiten eredienst

- Er is een groep vrijwilligers die ervoor zorgt dat de kerk iedere dag open is van 9u tot 17u.
- De kerk stond open voor initiatieven (tentoonstelling, geleid bezoek, lezing, ...) van Comeet en andere verenigingen die actief zijn op het vlak van cultuur en erfgoed.
- De kerk is een stopplaats op de bewegwijzerde erfgoedwandeling "Ursel bewandeld" die op initiatief van de gemeente, het woonzorgcentrum en de school is uitgewerkt.

Nevenbestemming (permanent delen in tijd of ruimte van kerk met een profaan gebruik)

Toekomstig gebruik

Gebruik voor de eredienst

Moet volgen uit een pastoraal plan waar op dit ogenblik nog aan gewerkt wordt.

Valorisatie (inclusief plan van aanpak over wijze waarop dit zal gerealiseerd worden)

- Zorgen dat er vrijwilligers zijn die de kerk willen openhouden zodat ze steeds kan bezocht worden tijdens de erfgoedwandeling

- Pastorale ondersteuning blijven geven aan de school bij jaarlijkse vieringen
- Blijven openstaan voor culturele en maatschappelijke initiatieven in zover ze de normale liturgische plechtigheden (b.v. begrafenissen) niet verhinderen